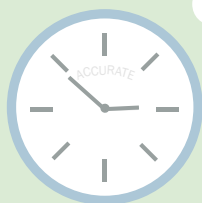

Regler för certifieringsorgan

Revisor

18

I detta kapitel finns regler om hur certifieringsorgan som är ackrediterade för att certifiera enligt KRAVs regler ska arbeta, vilken kompetens **revisorena** ska ha och om certifieringsorganens åtaganden gentemot KRAV.

Detta kapitel innehåller:

- 18.1 Allmänna regler
- 18.2 Krav på certifieringsorgan
- 18.3 Krav på revisorer och revisionsledare
- 18.4 Kompetenskrav vid kedjecertifiering
- 18.5 Kalibrering av regeltillämpningar

18.1 Allmänna regler

18.1.1 Tillämpning av reglerna

Om ni inte är säkra på hur ni ska tillämpa en eller flera regler ska ni föreslå en tillämpning, och begära att förslaget kalibreras med KRAV och de andra certifieringsorganen.

18.1.2 Aktuell utgåva av reglerna

Ni ska alltid använda den aktuella webbutgåvan av KRAVs **regler i kontrollen**.

När ni upprättar en **avvikelse rapport** gäller den webbutgåva som var aktuell vid tidpunkten för **avvikelsen**. Om reglerna ändras så att de blir mildare under tiden som den certifierade **producenten** genomför förebyggande åtgärder så ska ni informera producenten om ändringen och ta hänsyn till den då ni bedömer åtgärderna.

Om webbutgåvan av reglerna ändras får reglerna ett nytt versionsnummer. Datumet för ändringarna och vad ändringarna innebär framgår också.

18.2 Krav på certifieringsorgan

Reglerna i det här avsnittet behandlar vilka krav som certifieringsorgan ska uppfylla för att få certifiera enligt KRAVs regler.

18.2.1 Ackreditering

Certifieringsorgan som certifierar enligt KRAVs regler ska vara ackrediterade enligt SS-EN ISO/IEC 17065:2012.

18.2.2 Certifieringsorganets miljöarbete

Certifieringsorganet ska ha ett dokumenterat strukturerat miljöarbete och kunna visa att det har:

- en miljöpolicy
- årliga miljömål
- en systematisk uppföljning av dessa mål.

18.2.3 Avtal med KRAV

Om ni vill certifiera enligt KRAVs regler ska ni ansöka om ett certifieringsavtal

med KRAV ekonomisk förening. I ansökan ska framgå inom vilka regelområden ni vill certifiera. Tillsammans med ansökan ska ni skicka en kopia på avtal med ackrediteringsorgan samt en tidsplan för ackrediteringen. Om ni redan är ackrediterade ska ni skicka med ett giltigt ackrediteringsbevis. Om ni vill utöka till fler regelområden så ska en ny ansökan göras hos KRAV.

18.2.4 Kontrollera att den sökande inte är underkänd

Innan ni tecknar avtal med någon som vill bli KRAV-certifierad så ska ni kontrollera att den sökande inte blivit underkänd för KRAV-certifiering av något annat certifieringsorgan.

18.2.5 Informera om reglerna

Ni ska informera den **KRAV-anslutne** om de regler som gäller för att få använda KRAVs namn och märke.

Vid införande av nya eller reviderade KRAV-regler, ska ni säkerställa att information når ut till varje **KRAV-anslutne producent** och att ändringarna tillämpas i verksamheten.

Ansvar för att ta del av nya eller förändrade regler och följa dessa ligger alltid hos den KRAV-anslutne.

18.2.6 System för riskbedömning

Ni ska ha ett system för riskbedömning. Systemet ska åtminstone innehålla en värdering av följande:

- Resultat av tidigare kontroller
- Produktionsvolym som omfattas av certifieringen
- Risk för sammanblandning av KRAV-certifierade och icke KRAV-certifierade produkter

Riskbedömningen ska vara grunden för att avgöra vilka riskbaserade extra-kontroller som behöver göras.

18.2.7 Kontroll efter avslutat avtal

Om ett anslutet företag är att betrakta som ett högriskföretag, enligt ert system för riskbedömning, ska ett kontrollbesök alltid göras inom sex månader efter avslutat avtal. Se regel 2.7.3. Regeln gäller inte om företaget fortsätter att vara anslutet till KRAV-certifiering genom ett annat certifieringsorgan.

18.2.8 Kontroll vid ändringar i produktionen

Efter väsentliga ändringar i verksamheten hos ett certifierat företag ska ni utföra kontrollbesök så snart som möjligt. Detta gäller bland annat vid följande ändringar i verksamheten:

- Verksamheten flyttar
- Ägarförhållandena ändras
- Ny produktionsplats
- Nytt djurslag

18.2.9 Kontroll av massbalans

Vid den årliga kontrollen ska ni kontrollera att volymerna utgående **produkter** överensstämmer med volymerna av ingående råvaror eller produkter, enligt principen för massbalansberäkning.

I primärproduktion tillämpas principen genom avstämning av att **produktion** och försålda volymer är rimliga i förhållande till volymerna insatsvaror (t.ex. utsäde, gödselmedel, fodermedel) och produktionsförutsättningarna.

18.2.10 Rutiner för snabb hantering

Ni ska ha tydliga rutiner för snabb hantering av allvarliga **avvikelser**.

18.2.11 Undersöka misstanke om allvarliga avvikelser

Om ni får trovärdig information om en allvarlig avvikelse hos en av era KRAV-certifierade **producenter** så ska ni så snart som möjligt utföra en extra **kontroll** hos producenten.

Vid misstanke om följande allvarliga avvikelser ska extrakontroll utföras omgående:

- Allvarliga avsteg från djuromsorgsregler
- Användning av otillåtna kemiska produkter i växtodling
- Användning av **GMO** eller GMO-produkter
- Användning av otillåtna **tillsatser** i KRAV-certifierade livsmedel
- En råvara eller produkt marknadsförs som KRAV-certifierad trots att den inte är det
- Klara lagöverträdelser
- Brister i socialt ansvar
- Avvikelser som på annat sätt utgör ett allvarligt hot mot KRAV-märkets trovärdighet.

18.2.12 Informera KRAV om utfallet vid misstanke om allvarliga avvikelser

När kontroll genomförs vid misstanke om allvarliga **avvikelser** ska ni informera KRAV om resultatet av **kontrollen** inom två arbetsdagar från det att kontrollen är slutförd.

18.2.13 Rapportera till KRAV

Ni ska rapportera status hos **KRAV-anslutna producenter** till KRAV enligt avtalet med KRAV.

Om ni helt eller delvis drar tillbaka **certifikat** eller avmärker **produkter**, så ska ni omedelbart skicka kopia på beslutet till KRAV. Om certifikatet dras tillbaka ska ni även dra in tillhörande KC-nummer.

18.2.14 Rapportera klagomål

Om ni tar emot klagomål om KRAVs regler ska ni vidarebefordra dessa till KRAVs regelchef.

18.2.15 Rapportering av avvikelser

Ni ska senast den 31 januari varje år redovisa följande uppgifter om föregående år till KRAV:

- Antal **avvikelser** per regelområde
- Vilka avvikelser som varit vanligast
- Övrigt angående avvikelser som beslutats under årets sista ordinarie kalibreringsmöte.

18.2.16 Uppgifter om producenter

Om KRAV begär det så ska ni lämna ut uppgifter om en **KRAV-ansluten producent** till KRAV. KRAV ska iaktta sekretess enligt regel 2.9.1.

🔄 18.2.17 Kontroll av uppgifter och produktregistrering

Vid kontroll ska ni säkerställa att kundens företags- och kontaktuppgifter samt uppgifter om produktionen i Mitt KRAV är aktuella och korrekta (se regel 2.3.3).

Ni ska kontrollera att era producenter registrerar sina KRAV-certifierade artiklar på rätt sätt enligt regel 2.2.4, samt att försäljningsvärden rapporteras in enligt regel 2.7.5. Ni ska också kontrollera att inaktuella artiklar avregistreras.

🔄 18.2.18 KC-nummer

För att ett certifikat ska vara giltigt krävs ett KC-nummer. Ni ska hämta ett KC-nummer hos KRAV för varje certifikat som utfärdas.

När ni utfärdar ett certifikat ska ni säkerställa att uppgifterna till grund för det även är lämnade till Mitt KRAV. Om inte ska detta göras innan KC-nummer kan hämtas.

🔄 18.2.19 Certifikatets utformning

Certifikat och certifieringsbeslut ska vara signerade på papper eller elektroniskt, av en representant för certifieringsorganet med rätt att signera.

Alla KRAV-certifikat ska tydligt ange följande:

- Företagets namn och adress, samt adress för samtliga **produktionsplatser** som ingår i certifieringen. För restauranger: namn och adress till tillagningskök och namn på samtliga serveringskök.
- KC-nummer hämtat hos KRAV (se regel 18.2.18)
- Företagets **KRAV-nummer** (se regel 2.1.5)
- Företagets organisationsnummer
- SE-nummer för djurhållning
- Certifierat regelområde enligt regel 2.1.4
- Datum för utfärdande
- Datum för giltighet, ett certifikat kan som längst gälla 24 månader från utfärdandet
- Datum för kontrollbesök
- Namn och kodnummer för certifieringsorgan (enbart namn om regelområdet inte täcks av förordning (EG) nr 834/2007)

- Eventuella villkor och begränsningar

Om hela **produktionen** inom ett regelområde är under **omställning** ska datum för omställningsstart och information om omställningstider anges.

På certifikaten för de flesta regelområden ska det framgå vilka **produkter** eller typer av produkter som får marknadsföras som KRAV-certifierade. Nedan följer en lista på hur det ska anges:

- Växtodling – grödor eller grödgrupper (t.ex. spannmål, oljeväxter, trindsäd, bete- och vall på åker, betesmark, grönsaker, frukt, övrigt)
- Svampodling – art(er)
- Djurhållning – djurslag och typ av produktion ska framgå (t.ex. mjölk- och nötköttsproduktion eller värphöns)
- Vattenbruk – art(er)
- Vildväxande produktion – art(er) eller produktgrupp(er) (t.ex. svamp, örter)
- Livsmedelsförädling - produktgrupper i COICOP eller på annat sätt som ni själva väljer
- Slakt - djurslag
- Fodertillverkning – produktgrupper enligt KRAVs indelning vid produktrapportering
- Produktionshjälpmedel – produktgrupper enligt KRAVs indelning vid produktrapportering
- Restaurang och storkushåll som är certifierade för minst 15 produkter: alla utvalda **godkända livsmedel** (får anges på bilaga till certifikatet)
- Enproduktcertifiering – produkt(er)
- **Import** och **införsel** - Produktgrupper i COICOP eller annat sätt som ni själva väljer
- Fiske – fiskebestånd
- Certifiering av marknadsförare – om marknadsföraren registrerar produkter på KRAVs webbplats: produktgrupper i COICOP eller annat sätt som ni själva väljer

På certifikat för växthus, biodling, butik, restauranger och storkushåll (utom vid certifiering för minst 15 produkter) och frivillig ursprungsmärkning krävs inte någon uppgift om produkter eller typer av produkter.

På certifikat inom regelområdena livsmedelsförädling, fodertillverkning och produktionshjälpmedel som endast avser **hantering** och lagring, ska detta framgå. Då finns inget krav på att produkter eller produktgrupper ska anges.

COICOP ("Classification of individual consumption according to purpose") är en internationell klassificering som tagits fram av FN:s statistikavdelning. Läs mer på: www.scb.se

*Certifikat för en **kedja** består av huvudcertifikat och platscertifikat (se regel 19.5.5).*

18.3 Krav på revisorer och revisionsledare

18.3.1 Revisorernas utbildning

En revisor ska ha:

- minst 2 års gymnasieutbildning eller annan likvärdig utbildning och ha

minst 4 års relevant arbetslivserfarenhet eller ha minst treårig högskoleutbildning inom relevant område.

- gått en utbildning i att utföra och leda systemrevisioner enligt kraven i SS-EN ISO 190 11 eller motsvarande **regelverk**. Utbildningen ska omfatta minst 2 dagar med teori samt praktiskt genomförande av **kontroll**. Revisorn ska ha avslutat utbildningen med ett godkänt prov.

18.3.2 Revisoreernas behörighet

Innan en revisor får börja göra **kontroller** ska revisorn:

- ha deltagit som observatör vid kontroll enligt KRAVs regler utförd av en erfaren revisor vid minst tio tillfällen. Kontrollerna ska avse de regelområden som revisorns ska arbeta med.
- vid det näst sista observatörstillfället självständigt ha genomfört en del av kontrollen
- vid det sista observatörstillfället självständigt ha genomfört en komplett kontroll med tillhörande inledande och avslutande möten, samt ha upprättat en plan för kontrollen.

Alternativt ska ni på annat sätt visa att revisorn har den nödvändiga kompetensen.

18.3.3 Behålla behörigheten

För att behålla sin behörighet ska revisorn genomföra minst 15 kontroll dagar under en 3-årsperiod, och minst 3 kontroll dagar per kalenderår.

Ni ska ha rutiner för att bevaka att era revisorer behåller sin kompetens.

18.3.4 Särskilda kunskapskrav för alla revisorer

En revisor ska:

- känna till hur man tar representativa prover av de **produkter** och insatsmedel som kan vara aktuella för den typ av **produktion** revisorn kontrollerar.
- ha tillräckliga kunskaper om bokföringssystem och/eller de system för produktionskontroll som är relevanta inom den typ av produktion som revisorn kontrollerar, för att kunna utföra kontroll av massbalans.

18.3.5 Kunskapskrav på revisorer inom växtodling

Revisorn ska ha kunskaper om förutsättningarna för att bedriva växtodling enligt KRAVs regler. Revisorn ska därför känna till odlingsmetoder och tekniker samt hur dessa påverkar grödor och den omgivande miljön. Konkret innebär det att revisorn ska ha kunskap om:

- vad god **växtföljd** innebär och hur en växtodlingsplan bör se ut
- hur lantbrukaren effektivt kan utnyttja växtnäring i odlingen så att denne kan minska läckaget
- vanliga växtskadegörare och vilka metoder som finns för att bekämpa dessa
- hur energikartläggning genomförs och hur **nyckeltal** tas fram, samt

- hur dessa följs upp för att resultera i tydliga energibesparingar
- hur man tar representativa prover av mark och grödor.

18.3.6 Kunskapskrav på revisorer inom svampodling

Revisorn ska känna till förutsättningarna för att bedriva svampodling enligt KRAVs regler. Det innebär bland annat att revisorn ska ha kunskap om:

- odlingsmetoder och odlingssubstrat
- hur odlaren kan undvika miljöstörningar och minimera läckaget av näring
- vanliga skadegörare och hur odlaren kan förebygga och bekämpa angrepp.

18.3.7 Kunskapskrav på revisorer inom djurhållning

Revisorn ska ha goda kunskaper om djurproduktion enligt KRAVs regler. Detta innebär bland annat att revisorn ska känna till förutsättningarna för att hålla och föda upp djur under förhållanden som gör att djuren håller sig friska och i övrigt har det bra. Revisorn ska också ha kunskap om hur djurhållningen påverkar den omgivande miljön. Revisorn ska ha kunskap om:

- djurens normala beteende och kunna upptäcka om djuren inte beter sig normalt
- hur lantbrukaren praktiskt kan förebygga de vanligaste sjukdomarna
- hur smitta sprids och hur lantbrukaren kan begränsa smittspridningen
- reglerna för hur lantbrukaren ska hantera läkemedel
- lämpliga utfodringsrutiner och känna igen de vanligaste fodermedlen
- lämpliga rutiner för hur man kan lasta och driva djur utan att djuren utsätts för onödigt stress eller för lidande.

18.3.8 Kunskapskrav på revisorer inom biodling

Revisorn ska känna till förutsättningarna för att bedriva biodling enligt KRAVs regler. Det innebär bland annat att revisorn ska ha kunskap om:

- de vanligast förekommande skötselåtgärderna i bigården
- bekämpning av bisjukdomar, i synnerhet Varroa destructor
- vilka växter bina hämtar nektar från vid olika tider på säsongen
- **hantering** och **förädling** av honung och vax.

18.3.9 Kunskapskrav på revisorer inom vattenbruk

Revisorn ska känna till hur man bedriver vattenbruk enligt KRAVs regler. Det innebär bland annat att revisorn ska ha kunskap om:

- hur det går till att odla olika arter i sötvatten, bräckt vatten respektive saltvatten
- hur det går till vid transport och slakt
- biologiska processer i samband med vattenbruk
- foder, tillsatserna och utrustning
- frågor som rör hälsa och djurskydd, såsom läkemedel, infektionssjukdomar, sjukdomsbekämpning, besättningstäthet och stress
- algtoxiner och reglerna om livsmedelskontroll.

18.3.10 Kunskapskrav på revisorer inom vildväxande produktion

Revisorn ska känna till under vilka förutsättningar det går att uthålligt samla in eller skörda vilda växter, samt hur det kan påverka den omgivande miljön. Det innebär bland annat att revisorn ska ha kunskap om:

- vanliga skogsbruksåtgärder
- vilka arter som är hotade och eventuella program för att bevara arter i det aktuella området
- gällande lagstiftning om sociala villkor för plockare.

18.3.11 Kunskapskrav på revisorer inom livsmedelsförädling, fodertillverkning, butik samt restauranger och storhushåll

Revisorer inom något av regelområdena livsmedelsförädling, fodertillverkning, butik eller restauranger och storhushåll, ska ha genomgått en utbildning i HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) och grundläggande livsmedelshygien.

Revisorn ska dessutom ha relevant utbildning och/eller erfarenhet inom det aktuella området. Certifieringsorganet ska kunna visa hur det bedömer vad som är relevant utbildning och/eller erfarenhet.

18.3.12 Kunskapskrav på revisorer inom slakt

Revisorer inom slakt ska ha genomgått en utbildning i HACCP och livsmedelshygien, samt dessutom ha kunskap om:

- lämpliga rutiner för hur man lastar och driver djur utan att de utsätts för onödigt stress eller lidande
- djurens normala beteende för att kunna upptäcka om djuren inte beter sig normalt.

18.3.13 Kunskapskrav på revisorer inom produktionshjälpmedel

Revisorer inom produktionshjälpmedel ska ha genomgått en utbildning i HACCP, samt ha kunskap om:

- lagstiftning om hantering av avfall och animaliska biprodukter
- hur man tar prover i heterogena material som jordar och stallgödsel.

🔄 18.3.14 Kunskapskrav på revisorer inom import och införsel

Revisorer inom **import** och **införsel** ska ha kunskap om:

- ILO-konventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 118, 138 och 182
- vilka certifieringssystem och **system för leverantörsgranskningar** som är erkända av KRAV.

Erkända regelverk finns på www.krav.se.

18.3.15 Kunskapskrav på revisorer inom fiske

Revisorer inom fiske ska ha kunskaper om **hållbart fiske**. Det innebär bland annat att revisorn ska ha kunskap om:

- fartyg, fartygsdrift och underhåll
- fiskemetoder och fiskeredskap

- fiskeribiologi, såsom kunskap om arter, bestånd, förvaltning och livsmiljöer (habitat), samt marin ekologi
- aktuell miljö-, arbetsmiljö- och fiskelagstiftning
- loggböcker och lagstadgade redovisningssystem.

18.3.16 Krav på revisionsledare

Revisionsledarens roll är att vara gruppleddare när flera **revisor**er ingår i en revisorsgrupp för **kontroll** av en och samma **producent**. Revisionsledaren är bland annat ansvarig för att planera kontrollen, samordna revisionsgruppens bedömningar, informera revisionslaget om den verksamhet som ska revideras samt informera den **KRAV-anslutne** om förutsättningar för uppdraget och vilka bestämmelser som gäller.

Revisionsledare ska uppfylla följande minimikrav:

- Revisionsledaren ska ha arbetat som revisor i minst 12 månader efter att ha blivit godkänd som revisor. Under denna tid ska revisorn ha deltagit i minst 5 kontroller. Om revisorn inte uppfyller dessa krav så kan i viss mån och i undantagsfall tidigare erfarenhet och kompetens kompensera för detta. Detta bedömer i så fall certifieringsorganets ledning.
- Revisionsledaren ska ha dokumenterad erfarenhet av att leda personal eller ha haft dokumenterad befogenhet att fatta beslut. Utbildning i personalledning eller projektledning kan ersätta dessa krav.
- Revisionsledaren ska kunna föra en dialog på alla nivåer inom en organisation. För att revisionsledaren ska upprätthålla behörigheten krävs att denne arbetar som revisionsledare minst 15 kontroll dagar en treårsperiod, samt minst 3 kontroll dagar per kalenderår.

Ett certifieringsorgan har ingen skyldighet att erbjuda kontroll med grupper av revisorer.

18.3.17 Byte av revisor

Ni får inte använda samma **revisor** i mer än fyra år i följd hos samma **KRAV-anslutne producent**. Detta gäller även om revisorn byter certifieringsorgan.

Det är ni som certifieringsorgan som utser revisorn för en viss KRAV-anslutne producent. Den KRAV-anslutne får begära byte av revisor och ni ska ha rutiner för hur detta ska gå till, och på vilka grunder ett byte godkänns.

18.4 Kompetenskrav vid kedjecertifiering

Reglerna i det här avsnittet handlar om de särskilda kompetenskrav som gäller vid kedjecertifiering enligt kapitel 19 (Certifiering av kedjor).

18.4.1 Kedjecertifieringens förankring i certifieringsorganets ledning

Er ledning ska vara väl informerad om beslutsunderlaget för de **certifikat** som ställs ut med stöd i kapitel 19. Ledningen ska ha fastställt vilka kompetenskrav som ställs på **revisor**er som genomför kedjecertifiering.

Ni ska:

- regelbundet utvärdera dessa kompetenskrav för att avgöra om de är relevanta.
- hålla en aktuell förteckning över vilka personer som uppfyller kompetenskraven enligt nedan.

18.4.2 Revisorernas kompetens

Revisorer som arbetar med kedjecertifiering ska uppfylla följande krav:

- De ska självständigt ha genomfört minst 50 **kontroller** enligt KRAVs regler. Minst 15 av dem ska ha utförts inom det regelområde som uppdraget inom kedjecertifieringen avser.
- De ska ha erfarenhet av revision av **ledningssystem**.

18.5 Kalibrering av regeltillämpningar

I det här avsnittet finns information om certifieringsorganets skyldigheter i samband med kalibrering av regeltillämpningar.

18.5.1 KRAVs kalibreringsmöten

Ni ska utse minst en representant som deltar i de kalibreringsmöten som KRAV arrangerar. Ordinarie kalibreringsmöte hålls två dagar per år vid två skilda tillfällen.

Vid behov kan KRAV också kalla till extra kalibreringsmöten. Även certifieringsorganen kan ta initiativ till extra kalibreringsmöten om de upptäcker ett akut behov av att bestämma hur en regel ska tillämpas. Separata kalibreringsmöten kan hållas för ett enskilt regelområde. Samtliga certifieringsorgan ska följa de regeltillämpningar som fastställs av KRAV vid dessa möten.

Det viktigaste syftet med kalibreringsmötena är att se till att alla revisorer tillämpar reglerna likadant. Mötena ska ge en möjlighet för certifieringsorganen och KRAV att ta upp problem och principiella tolkningsfrågor till diskussion, samt föreslå förtydliganden av enskilda regler. Mötena kan också användas för informationsutbyte.

18.5.2 Intern kalibrering inom certifieringsorganen

Ni ska ha rutiner för att minst två gånger om året internt kalibrera era regeltillämpningar. En stående punkt vid dessa möten ska vara information från KRAVs kalibreringsmöten. De interna kalibreringarna ska dokumenteras. Dokumentationen ska hanteras enligt er rutin för redovisande dokument och arkiveras i minst tre år.

*Syftet med dessa interna kalibreringar är att alla **kontroller** enligt KRAVs regler ska genomföras så lika som möjligt, oavsett vilken personal som genomför dem, och att kraven för certifiering ska motsvara den nationella nivån.*

